**BOSNA I HERCEGOVINA**
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA SOCIJALNI RAD
GORNJI VAKUF – USKOPLJE
Vrbaska bb, Gornji Vakuf – Uskoplje, tel.: +387 30 265 683, e-mail: socrad@bih.net.ba

# I Z V J E Š T A J / I Z V J E Š Ć E

o radu Centra za socijalni rad Gornji Vakuf- Uskoplje
za 2023. godinu

Gornji Vakuf - Uskoplje, februar/veljača 2024. godine

*Sadržaj*

**UVOD**
Opći podatci o ustanovi ……
Osnivački akt ……
Upravljanje Centrom ……
Nadležnost Centra ……
Ciljevi ……

1. SOCIJALNA ZAŠTITA ……
   1.1 Novčana i druga materijalna pomoć ……
      1.1.1 Stalna novčana pomoć ……
      1.1.2 Jednokratna novčana pomoć ……
   1.2 Zdravstveno osiguranje ……
   1.3 Osposobljavanje za život i rad ……
   1.4 Smještaj u drugu obitelj ……
   1.5 Smještaj u ustanovu socijalne zaštite ……
   1.6 Usluge socijalnog i stručnog tima ……
   1.7 Hraniteljstvo ……

2. CIVILNE ŽRTVE RATA ……

3. ZAŠTITA OBITELJI S DJECOM ……
   3.1. Dječji doplatak ……
   3.2. Naknada umjesto plaće ženi - majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje posla radi trudnoće, poroda i njege djeteta……
   3.3. Novčana naknada za vrijeme trudnoće i poroda žene - majke koja nije u radnom odnosu ……

4. ZAŠTITA INVALIDNIH OSOBA ……

5. ZAŠTITA POJEDNIH GRUPA KORISNIKA ……
   5.1 Djeca bez roditeljske zaštite ……
   5.2 Odgojno zanemarena djeca ……
   5.3 Osobe s invaliditetom ……
   5.4 Nasilje u obitelji ……
   5.5 Zaštita braka i obitelji ……
   5.6 Starateljstvo nad maloljetnim i punoljetnim osobama ……

6. NADZOR NAD RADOM CENTRA, INFORMIRANJE I IZVJEŠTAVANJE ……

7. SURADNJA ……

8. RJEŠAVANJE U UPRAVNOM ……

9. FINANCIJSKO POSLOVANJE ……

## UVOD

- ***Opći podatci o Ustanovi***

JU Centar za socijalni rad Gornji Vakuf-Uskoplje (u daljem tekstu: *Centar*) je javna ustanova čiji je osnivač (općina) Gornji Vakuf-Uskoplje i koja je ustrojena u skladu sa Zakonom o ustanovama ("Službene novine RBiH" broj: 6/92, 8/93 i 13/94). Ustanova svoju djelatnost obavlja poštujući odredbe federalnih i kantonalnih propisa koji uređuju oblast socijalne zaštite, te čitav niz zakonskih i podzakonskih akata kojima su uređene specifične pojave u sustavu socijalne zaštite. Općina Gornji Vakuf-Uskoplje kao osnivač financira djelatnost Centra odnosno materijalne troškove i plaće zaposlenih, a Ministarstvo zdravstva i socijalne politike i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike financira oblike zaštite po Zakonu o osnovama prava na socijalnu zaštitu, zaštitu civilnih žrtava rata i zaštitu obitelji sa djecom.

- ***Osnivački akt***

Centar je osnovan Odlukom općinskog vijeća općine Gornji Vakuf-Uskoplje 2003.godine.
Centru je odlukom Osnivača 2007.godine dato pet uredskih prostorija u zgradi općine na korištenje, te se sjedište Centra nalazi u ul. Vrbaska bb.

- **Upravljanje Centrom**

Organi upravljanja i rukovođenja u Centru su: Upravno vijeće/odbor i ravnatelj/direktor.

Centar svoju djelatnost obavlja u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom ("Službene novine F BiH" broj: 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09), Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom ("Službene novine SBK/KSB" broj: 5/12 – prečišćeni tekst), Obiteljskim/Porodičnim zakonom F BiH ("Službene novine FBiH" broj: 35/05 i 31/14), Statutom JU Centra za socijalni rad Gornji Vakuf-Uskoplje, Pravilnikom o radu, plaćama i naknadama, Pravilnikom o unutarnjoj sistematizaciji i organizaciji poslova i radnih zadataka, te svim drugim propisima koji uređuju oblast socijalne zaštite i rad ustanova.

Upravni odbor je u izvještajnom periodu održao sedam (7) sjednica i na istima je doneseno, pravilnici, program rada, plan javnih nabavki, odluke i zaključci i sl. Upravni odbor/vijeće broji pet (5) članova, prosjek prisutnosti na sjednicama je četiri (4) člana.

Organ rukovođenja u Centru je ravnatelj/direktor. Ravnatelja/direktora Centra imenuje Upravno vijeće/odbor na osnovu natječaja koji se objavljuje u javnom glasilu, uz suglasnost Osnivača. Ravnatelj/direktor organizira i upravlja radom ustanove, zastupa Centar prema trećim licima i odgovoran je za zakonitost rada Centra. Ravnatelja/direktora na mandat od četiri godine Upravno vijeće/odbor je imenovalo 01.10.2023.godine.

- **Kadrovska struktura**

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova i zadataka Centra utvrđena je sistematizacija radnih mjesta u kojoj je iskazana potreba za 11 uposlenika. Kroz izvještajnu godinu imali smo 5 radnika/ca u redovnom radom odnosu i jedna radnica temeljem ugovora o djelu.
Uvažavajući standarde i normative kadrovske popune centara za socijalni rad, kao i nove mjerodavnosti date u nadležnost centara, Centar za socijalni rad Gornji Vakuf – Uskoplje trebao bi imati 11 radnika.

Tijekom izvještajne godine uposlenici Centra su bili uključeni u različite oblike edukacije sa ciljem stjecanja novih znanja i vještina iz oblasti koja je povjerena.

| ***Struktura radnika 2023.*** | | | |
|---|---|---|---|
| **Ukupno radnika** | | | **5** |
| | VSS | VŠS | SSS |
| Direktor/ravnatelja<br>Socijalni radnik<br>Socijalnog istraživač<br>Administrativni radnik | 1<br>2<br>1 | | <br><br><br>1 |

- ***Nadležnost Centra***

Nadležnosti Centra za socijalni rad proistječe iz odredbi Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom F BiH, Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji sa djecom, Obiteljskog/Porodičnog zakona F BiH, Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji F BiH , Zakona o hraniteljstvu i drugih propisa.
Shodno navedenim propisima neke od nadležnosti Centra su:

- rješavanje zahtjeva za ostvarivanje prava u području socijalne i dječje zaštite u prvom stupnju,
- priprema prijedloge programa, analiza, informacija i predlaže mjere o stanju i problemima u području socijalne i dječje zaštite,
- prikuplja, sređuje i vodi evidenciju socijalne zaštite, izučava i analizira uzroke i posljedice pojava koje određene kategorije građana dovode u stanje socijalne potrebe,
- pripremanje i provođenje oblika i mjera socijalne i obiteljsko-pravne zaštite,
- pružanje socijalnog i drugog stručno rada, savjetodavne usluge te stručne pomoći pojedincu i obitelji,
- vođenje stručnih i upravnih poslova suglasno propisima iz oblasti starateljstva,
- otkrivanje i praćenje socijalnih potreba žitelja u cilju uporabe adekvatnih mjera njihove zaštite,
- rad sa djecom neprilagođenog ponašanja, djecom izloženom nasilju i maloljetnicima koji se nađu u sukobu sa zakonom,
- razvoj i unapređenje preventivnih aktivnosti koje doprinose sprečavanju i suzbijanju socijalnih problema zajedno sa drugim vladinim i nevladinim organizacijama,
- vođenje evidencije i dokumentacije o korisnicima i ostvarenim oblicima i mjerama njihove zaštite.

U ostvarivanju prava socijalne zaštite, zaštite obitelji sa djecom i zaštite CŽR, Centar djeluje na području Općine i u tom smislu je podešena njegova unutrašnja organizacija rada.
Problematika socijalne zaštite je vrlo obimna, po vrsti raznolika i u svojoj suštini je izrazito izazovna. U kontinuitetu se povećava obim poslova i nadležnosti Centra donošenjem određenih propisa na nivou entiteta ali i kantona, s tim da isto ne bude propraćeno adekvatnom materijalnom i drugom podrškom resornih ministarstava.
Centar je doveden u situaciju da ne može adekvatno odgovoriti socijalnim potrebama građana niti može na odgovarajući način preventivno djelovati u pravcu smanjenja socipatoloških pojava i pomoći obiteljima u provođenju njenih funkcija. U propisanim standardima je predviđeno da na četiri tisuće stanovnika u Centru bude zaposlen jedan socijalni radnik. Budući da općina Gornji Vakuf-Uskoplje, prema popisu iz 2013.godine broji 20.933 stanovnika u Centru za socijalni rad u Gornjem Vakufu-Uskoplju trebalo bi biti zaposleno pet socijalnih radnika, a zaposleno ih je tek 3. Procjenjuje se da bi tri socijalna radnika mogla pratiti izazov kada bi u Centru postojao broj drugih stručnih radnika (*prije svega diplomiranog pravnika i psihologa*) uzimajući u obzir činjenicu da je prema usvojenim federalnim standardima propisano da na 15.000 stanovnika radi jedan psiholog i jedan pedagog, te da je po propisima Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti CŽR i zaštiti obitelji s djecom propisano da u Centru je neophodan jedan diplomirani socijalni radnik i jedna pravnik.

- ***Ciljevi Centra***

Centar djeluje u skladu sa svojim Statutom i u skladu sa upisanom djelatnošću, poštujući ustavna i zakonska načela.

Statutom i drugim aktima Centra utvrđeno je da Centar u okviru upisane djelatnosti obavlja sljedeće:

- osigurava potrebna novčana sredstva za rad,
- djeluje na otkrivanju uzroka i stanja socijalne potrebe,
- organizira aktivnosti od preventivnog značaja iz oblasti socijalne zaštite,
- otkriva, prati i proučava probleme u oblasti socijalne zaštite i poduzima preventive mjere,
- primjenjuje i provodi odgovarajuće oblike socijalne zaštite, i neposredno pruža usluge socijalne zaštite,
- rješava u prvom stupnju zahtjeve za ostvarivanje prava u okviru (nadležnosti) socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom, ako zakonom nije drugačije određeno,
- obavlja poslove u okviru porodične zaštite, zaštite civilnih žrtava rata, zaštite porodica sa djecom, zaštite odgojno zanemarene djece, te učestvuje u izvršavanju odgojnih mjera i mjera zaštitnog nadzora,
- obavlja poslove za koje ima ovlaštenja organa starateljstva utvrđene Porodičnim zakonom, drugim zakonima i propisima,
- organizira savjetodavni rad za probleme u braku i obitelji
- pruža savjetodavne usluge i stručnu pomoć pojedincu, obitelji i grupi građana,
- upućuje prema potrebi korisnika socijalne zaštite u ustanove,
- potiče, organizira i usklađuje dobrovoljne aktivnosti građana, njihovih udruženja, vjerskih zajednica, humanitarnih i karitativnih i drugih organizacija i zajednica u provođenju programa socijalne zaštite na području za koje je Centar osnovan,
- obavlja poslove iz oblasti obiteljske zaštite, zaštite odgojno zanemaren djece te provodi odgojne mjere i mjere starateljskog nadzora,
- razvija i potiče vaninstitucionalnu socijalnu zaštitu, samopomoć i druge oblike aktivnog odnosa građana radi sprječavanja i saniranja životnih teškoća,
- u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i drugim društvenim institucijama učestvuje u radu klubova i drugim oblicima rada, radi socijalne rehabilitacije ovisnika o alkoholu i drugim opojnim supstancama,
- surađuje s građanima, mjesnim zajednicama, pravnim licima, udruženjima građana, pravosudnim organima i drugim organima, koji mogu doprinijeti unapređenju kvaliteta socijalnog rada i socijalne zaštite,
- vodi propisanu evidenciju i pribavlja dokumentaciju o korisnicima socijalne zaštite, oblicima i uslugama socijalne zaštite, korisnicima civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom i dostavlja podatke nadležnoj službi Osnivača i nadležnom ministarstvu,
- obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i potrebama .

Centar može obavljati i djelatnost disciplinskog centra za odgojno zapuštenu i zanemarenu djecu, dijagnostičko–opservacijskog centra za odgojno zanemarenu i zapuštenu djecu, prihvatilišta za djecu i odrasle, centar za pružanje njege i pomoći u kući, te savjetovališta za mlade, brak i porodicu, ovisnike o drogama i drugo.

Socijalna zaštita je najsloženija oblast društvenog života i kao takva definirana je ustavima i zakonima kao djelatnost od posebnog društvenog interesa. U svojoj osnovi socijalna zaštita je usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i obitelji koje se sticajem različitih životnih okolnosti, nalaze u stanju socijalne potrebe. U FBiH socijalna zaštita je uređena fragmentarno i u osnovnim pravima definirana je na federalnom nivou, a obaveze prema korisnicima su u nadležnosti na nivou kantona, gradova i općina. Različitost naknada u kantonima dodatno povećava nejednak položaj osobama u stanju socijalne potrebe, čime se vrlo često ne poštuju odredbe međunarodnih dokumenata koji uređuju oblast zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda. Na porast siromaštva i broja osoba u stanju socijalne potrebe u 2023. godini na općini Gornji Vakuf-Uskoplje pored ukupne ekonomske situacije u zemlji utječu i problemi koji nastaju uslijed pogoršane zdravstvene slike stanovništva sa povećanim brojem teških oboljenja (karcinoma, oboljenja iz polja mentalnog zdravlja i drugih teških oboljenja), povećanog broja umirovljenika/penzionera koji ostaju nezbrinuti od svojih najbližih i ugroženosti obitelji kao osnovne ćelije društva.

## 1. SOCIJALNA ZAŠTITA

Provođenje oblika i mjera socijalne zaštite u 2023. godini, Centar za socijalni rad je kao i do sada usmjerio na pružanje zaštite i pomoći za sljedeće kategorije građana:

- djecu bez roditeljskog staranja;
- odgojno zanemarenu i odgojno zapuštenu djecu;
- djecu čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama;
- osobe sa invaliditetom i osobe ometena u fizičkom i/ili psihičkom razvoju;
- materijalno neosigurana i za rad nesposobne osobe;
- stare osobe bez obiteljskog staranja;
- osobe sa društveno neprihvatljivim ponašanjem;
- osobe izložene zlostavljanju i nasilju u obitelji;
- druge građane u stanju socijalne potrebe.

### 1.1 Novčana i druga materijalan pomoć

#### 1.1.1 Stalna novčana pomoć

Stalna novčana pomoć se utvrđuje prema zakonskom osnovu članka 26. i članka 165. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji s djecom, osobe koje Zakonom ispunjavaju uvjete mogu ostvarit ovo pravo preko Centra.
Stalna novčana pomoć ima za cilj da se materijalno neosiguranoj osobi i članovima njegovog domaćinstva, prema Zakonom utvrđenim uvjetima, osiguraju sredstva za ublažavanje teškoća izazvanih posebnim okolnostima.

Uvjeti za ostvarenje ovog prava su: žena starija od 60 godina, muškarac stariji od 65, osobe sa najmanje 70% invaliditeta, da imaju mjesto prebivališta na općini u kojoj podnose zahtjev, da su državljani BiH - F BiH, da nisu nositelji prava po osnovu MIO/PIO, ukoliko ne ostvaruju pravo po nekom drugom obliku socijalne skrbi da ne prelaze zakonski cenzus po članu obitelji 17% prosječne mjesečne neto plaće ostvarene u prethodnoj godini u Kantonu, da nemaju imovinu od koje bi mogli ostvariti dobit za izdržavanje, da nisu vlasnici motornih vozila.

U 2023.godini ovim oblikom zaštite obuhvaćeno je 99 korisnika, od kojih je jedan korisnik ostvario 10% na drugog nesposobnog člana obitelji. U 2023.godini visina novčane naknade za ovo pravo iznosila je 133,95 KM.
Ovaj oblik zaštite financira se 100% iz sredstava proračuna kantona.
Isplate ovog oblika su redovne.
Dodatkom za nesposobnog člana domaćinstva od 10% uvećanja SNP ostvarila je jedna osoba u iznosu od 13,39 KM.
Tokom 2023. godine po ovom pravu isplaćeno je 145.354,25 KM-a, što čini više isplaćenih sredstava u odnosu na 2022. godinu za oko 0,6 %.

Bitno je naglasiti da svi korisnici stalne novčane pomoći i članovi njihovih obitelji mogu ostvariti pravo na zdravstvenu zaštitu putem centra, te da su u izvještajnoj godini bili i česti korisnici jednokratne novčane pomoći.

Kategorija korisnika stalne novčane pomoći u izvještajnoj godini ostvarila je pravo na subvenciju za električnu energiju gdje svi korisnici stalne novčane pomoći dobiju umanjene režije ukoliko imaju registriran mjerač električne energije.

| ***Stalna novčana pomoć*** | ***2023.*** |
|---|---|
| Ukupno korisnika | **99** |
| Ukupno dodatka na drugog člana obitelji | **1** |
| Ukupno isplaćenih sredstava | **145.354,25** |

*Tabela 1.*

### 1.1.2.*Jednokratna novčana pomoć*

Jednokratna novčana pomoć se utvrđuje prema zakonskom osnovu članka 35. i članka 165. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji s djecom, osobe koje Zakonom ispunjavaju uvjete mogu ostvarit ovo pravo preko Centra.
Jednokratna novčana pomoć je pravo kojim se osigurava novčana intervencija za obitelji i pojedince koji se nađu u stanju trenutne socijalne potrebe. S obzirom na visoke životne troškove, minimalne prihode obitelji, veliki je broj građana kod kojih je prisutna potreba za ovim vidom socijalne zaštite. Posebno ako se ovim otežavajućim okolnostima dodaju česti slučajevi liječenja van područja općine, pa i u samoj općini nekog od članova domaćinstva, pa sezonski troškovi kao što je nabavka ogrjeva, plaćanje el. energije u zimskom periodu, polazak učenika u školu i dr.

Analizom podataka utvrđeno je da se većinom radi o radno sposobnim osobama koje vlastitim radom ne mogu osigurati osnovnu egzistenciju. Razlozi traženja ovog vida zaštite su uglavnom egzistencijalne prirode i potrebe liječenja, što ukazuje na činjenicu da je u sustavu pored visoke stope nezaposlenosti, niskih plaća u privrednom sektoru, loše riješeno pitanje zdravstvene zaštite. Sredstva za jednokratne novčane pomoći u izvještajnoj godini isplaćena su putem resornog kantonalnog ministarstva i sredstava Centra. Centar je po ovoj stavci izdvojio 1.100, 00 KM.
U odnosu na prošlu godinu broj korisnika jednokratne novčane pomoći je ostao približno isti.

Jednokratnu novčanu pomoć u izvještajnoj godini dobile su 43 osobe, kojima je ukupno isplaćeno 12.150, 00 KM.

| ***Jednokratna novčana pomoć*** | ***2023.*** |
|---|---|
| Ukupno korisnika | 43 |
| Ukupno isplaćenih sredstava | 12.150, 00 |

*Tabela 2.*

### 1.2 *Zdravstveno osiguranje*

Temeljem Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji sa djecom i u vezi sa članom 13a., 13b. i 7a. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju („ Službene novine SBK/KSB, broj: 13/00, 13/02, 11/04, 5/05,12/09, 10/12, 12/15 i 11/21) prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija osoba, koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu. Osobe koje ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu putem našeg Centra, a u skladu sa naprijed navedenim Zakonom su:

- korisnici prava na stalnu novčanu pomoć,
- osobe starije od 65 godina muškarci, odnosno 60 godina žene,
- civilne žrtve rata,
- osobe smještene u ustanove socijalne zaštite i hraniteljske obitelji,
- osobe sa invaliditetom I i II grupe i osobe ometene u psihičkom ili fizičkom razvoju,
- djeca do polaska u školu odnosno 6 godina života,
- samohrane majke.

Slijedom naprijed navedenog kroz izvještajnu godinu spomenuto pravo ostvarilo je 176 osoba, obaveze po ovom pravu izvršene u iznosu od 20.789,18 KM.

| ***Zdravstveno osiguranje*** | ***2023.*** |
|---|---|
| Ukupno korisnika | 176 |
| Ukupno isplaćenih sredstava | 20.789,18 |

*Tabela 3.*

### 1.3 Osposobljavanje za život i rad

Pravo na osposobljavanje za život i rad ostvaruju djeca ometena u razvoju i odrasle osobe s umanjenim sposobnostima, bez obzira na uzrok nastanka invalidnosti, odnosno radne nesposobnosti ako to pravo ne ostvaruju po nekom drugom osnovu, a koja se, prema godinama života i preostalim sposobnostima, mogu osposobiti za rad.

Ovo pravo pripada i djeci osiguranika koja su do dana stupanja na snagu zakona pravo ostvarila prema propisima iz oblasti MIO/PIO ("Službene novine Srednjobosanskog kantona", broj 9/02). Centar utvrđuje pravo i izdaje rješenje osobama na osnovu nalaza i mišljenja komisije za ocjenu sposobnosti i razvrstavanje djece ometene u razvoju ili komisije iz oblasti MIO/PIO. Osobe koje se radi osposobljavanja za život i rad upućuju izvan mjesta prebivališta, imaju pravo na novčanu naknadu za troškove smještaja, ishrane i prijevoza, ako mu to njegova obitelj ne može osigurati.
Učešće korisnika i njegovih srodnika u podmirenju troškova ravno je visini ukupnih mjesečnih prihoda po jednom članu njegova domaćinstva.
Na osnovu rješenja o pravu na osposobljavanje za život i rad, centar i resorno ministarstvo potpisuju ugovor s ustanovom koja pruža usluge, kojim se, između ostaloga, definira visina i način isplate, vrijeme i mogućnost osposobljavanja te druga pitanja.
Obitelj koja je u mogućnosti u potpunosti podmiriti troškove osposobljavanja za rad, može sklopiti ugovor s nadležnom ustanovom.
Kroz izvještajnu 2023. godinu na osposobljavanju za rad nije bilo ni jedno djete.

| ***Osposobljavanje za život i rad*** | ***2023.*** |
|---|---|
| Ukupno korisnika | 0 |
| Ukupno isplaćenih sredstava | 0,00 |

*Tabela 4.*

### 1.4. *Smještaj u drugu obitelj*

Pravo na smještaj u drugu porodicu/obitelj imaju djeca bez roditeljske skrbi, odgojno zanemarena i zapuštena djeca, djeca čiji je razvoj poremećen porodičnim/obiteljskim prilikama, osobe sa invaliditetom, stare osobe i osobe društveno negativnog ponašanja koja nisu u stanju brinuti se o sebi, a zbog stambenih ili porodični/obiteljskih prilika nemaju mogućnost da im se zaštita osigura na drugi način. Djeca imaju pravo na smještaj u drugu porodicu/obitelj do 19 godine života, izuzetno do 23 godine života ako su iz porodice/obitelji koja ostvaruje pravo na stalnu socijalnu pomoć.
Kroz 2023. godinu smještaj u drugu porodicu nije koristilo ni jedno dijete.
Sredstva za ovaj oblik pomoći osigurava Centar putem Ministarstva zdravstva i socijalne politike KSB/SBK i od sredstava, odnosno imovine smještene osobe.
Ovaj oblik zbrinjavanja djece bez roditeljske zaštite i odraslih osoba bez porodične/obiteljske zaštite u našoj zajednici nije dovoljno razvijen unatoč tomu da se radilo na afirmaciji ovakvog oblika zbrinjavanja kroz različite kampanje i edukacije potencijalnih porodica zainteresiranih za prijem neke osobe na zbrinjavanje.

| ***Smještaj u drugu obitelji*** | ***2023.*** |
|---|---|
| Ukupno korisnika | 0 |
| Ukupno isplaćenih sredstava | 0,00 |

*Tabela 5.*

### 1.5. *Smještaj u ustanovu socijalne zaštite*

Smještaj u ustanovu socijalne zaštite (domove i zavode) ima za cilj osigurati osobi u stanju socijalne potrebe socijalnu zaštitu koja obuhvaća stanovanje, prehranu, odijevanje, zdravstvenu i drugu njegu, odgoj i osposobljavanje za rad. Pravo na smještaj u socijalnu ustanovu ima odgojno zanemaren i zapušten maloljetnik, maloljetnik bez porodične/obiteljske zaštite, iznemogla ili kronično bolesna osoba, duševno oboljela osoba pri čemu se uzimaju u obzir njegove socijalno-ekonomske i porodične/obiteljske prilike.
Iako je ovo najskuplji oblik socijalne zaštite evidentno je da je i najtraženiji. Vrlo često smo u situaciji da čekamo na smještaj jer su smještajni kapaciteti kod ustanova popunjeni. Tokom 2023. godine bilo je smješteno 29 osoba.
U postupku priznavanja prava na smještaj u ustanove Centar u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti i Porodičnim/Obiteljskim zakonom određuje vlastita sudjelovanja osoba koje se smještaju, te sudjelovanje srodnika koji su po zakonu dužni i u mogućnosti su da sudjeluju u uzdržavanju osoba

koje se smještaju. U slučajevima kad štićenik nema svoje imovine, nema zakonskih obveznika uzdržavanja, troškove smještaja uzdržavanja u potpunosti snosi ovaj Centar putem nadležnog kantonalnog ministarstva. Postupci smještaja u socijalne ustanove traju duže zbog činjenice da su postojeće ustanove maksimalno popunjene.
Cijena smještaja i uzdržavanja u toku 2023. godine iznosila je mjesečno po jednom korisniku od 950,00 do 1.300,00 KM.
Sve novčane obaveze prema socijalnim ustanovama za 2023.godinu su na vrijeme izmirene, u iznosu od 218.425,64 KM-a.

| ***Smještaj u ustanovu socijalne zaštite*** | ***2023.*** |
|---|---|
| **Ukupno korisnika** | **29** |
| **Ustanove** | |
| 1. Dom „Sveti Josip“ Vitez | 3 |
| 2. Zavod “Bakovići“ Fojnica | 8 |
| 3. Zavod „Drin“ Fojnica | 2 |
| 4. Mjedenica – Sarajevo | 1 |
| 5. Zavod – Pazarić | 1 |
| 6. Naš dom-Travnik | 1 |
| 7. Starimo zajedno - N. Travnik | 1 |
| 8. „Revitalis“ Bugojno | 3 |
| 9. „Linija života“ Donji Vakuf | 2 |
| 10. Mala škola „Vareš“ | 2 |
| 11. SUMERO | 1 |
| 12. J.U Dječiji dom „Mostar“ | 5 |
| **Ukupno isplaćenih sredstava** | **218.425,64** |

*Tabela 6.*

### 1.6. *Usluge socijalnog i drugog stručnog tima*

Pravo na usluge socijalnog i drugog rada mogu ostvariti pojedinci, porodice/obitelji i društvene grupe neovisno od materijalnih mogućnosti i korištenja nekog od oblika socijalne zaštite, radi zaštite njihovih prava i interesa i sprečavanja pojava i ublažavanja posljedica socijalnih problema.

Uslugama socijalnog i drugog stručnog rada smatra se savjetodavni rad kojeg obavljaju socijalni radnici u rješavanju poremećenih porodični i bračnih odnosa, problema sa odgojno zanemarenom i zapuštenom djecom, problema nasilja u porodici kao i ostalih problema pojedinaca i porodice. Imajući u vidu navedene poslove, Centar je u toku 2023.godine pružio 1586 usluga socijalnog i drugog stručnog rada. Ove usluge pružene su građanima koji su se samoinicijativno obraćali ovom Centru ili su socijalni radnici reagirali po dojavi iz Mjesne zajednice, susjedstva ili po zahtjevu policijske stanice, škola i drugih institucija.
Kroz izvještajnu godinu u suradnji sa Policijskom stanicom Gornji Vakuf - Usoplje organizirano je interventno dežurstvo socijalnog radnika na 24 sata.

| ***Usluge socijalnog i drugog stručnog tima*** | ***2023.*** |
|---|---|
| Ukupno intervencija | 1.586 |

*Tabela 7.*

## 2. ZAŠTITA CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Civilnom žrtvom rata u smislu Zakona o zaštiti civilnih žrtava rata smatra se osoba kod koje je nastupilo oštećenje od najmanje 60% zbog rane, povrede i ozljede dobivene:

- zlostavljanjem, odnosno lišavanjem slobode tokom ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti,
- u vezi sa ratnim događajima (bombardiranje, ulične borbe, eksplodiranje ratnog materijala, zalutali metak),
- od eksplozije zaostaloga ratnog materijala nakon završetka rata.

Civilnom žrtvom rata smatra se i osoba koja je poginula, umrla ili nestala pod gore navedenim okolnostima.

U toku izvještajne godine na evidenciji Centra bilo je 71 korisnika/ce, od čega: 31 korisnika lične/osobne invalidnine; 5 korisnika dodatka na tuđu njegu i pomoć; 23 korisnika ortopedskog dodatka i 41 korisnika porodične/obiteljske invalidnine.
Zaštita civilnih žrtava rata provodila se od strane Centra temeljem Federalnog i Kantonalnog Zakona o zaštiti civilnih žrtava rata kojim su utvrđeni uvjeti i način ostvarivanja statusa, prava i oblici zaštite kao i financiranje ovog oblika zaštite.
Naprijed spomenutim zakonskim rješenjima utvrđeni su novčani iznosi za civilne žrtve rata i to: za lična/osobna invalidnina od 114,66 do 637,00 KM, za porodična/obiteljska invalidnina od 175,18 do 547,82 KM, dodatak na njegu i pomoć druge osobe od 445,90 do 637,00 KM i ortopedski dodatak od 108,29 do 184.73 KM.

Korisnici statusa CŽR-a svoja primanja dobivaju na lične/osobne bankovne račune u bankama. Isplate korisnicima su izvršene sa 31.12.2023. godine u ukupnom iznosu od 340.385,45 KM-a, u omjeru 70% federacija i 30% kanton.

| ***Civilne žrtve rata*** | ***2023.*** |
|---|---|
| **Ukupno korisnika** | **71** |
| Osobna invalidnina | 31 |
| Obiteljska invalidnina | 41 |
| Dodatak na njegu i pomoć druge osobe | 5 |
| Ortopedski dodatak | **23** |
| **Ukupno isplaćenih sredstava** | **340.385,45** |

*Tabela 8.*

## 3. ZAŠTITA OBITELJI S DJECOM

Zaštita obitelji sa djecom prema Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti CŽR i zaštiti obitelji sa djecom ima za cilj; da se osiguraju svoj djeci približno jednaki uvjeti za zdrav i pravilan tjelesni, intelektualni i emocionalni razvoj, potporu u ostvarivanju njene reproduktivne uloge, njezi, podizanju, odgoju i zaštiti djece i poboljšanju kvaliteta života obitelji,
Prema Zakonu prava koja ostvaruje obitelj sa djecom je:

- dječji doplatak,
- naknada umjesto plaće ženi - majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta,
- novčana naknada za vrijeme trudnoće i porođaja žene - majke koja nije u radnom odnosu.

### 3.1 Dječji doplatak

Zakon o materijalnoj podršci obitelji s djecom u F BiH počeo se primjenjivati od 9. listopad/oktobra 2022. godine. Kada je riječ o ostvarivanju prava na dječji doplatak, Ministarstvo rada i socijalne politike je dalo uputu za postupanje u postupku priznavanja prava na dječji doplatak prema Zakonu centri za socijalni rad odlučuju u prvom stupnju.
Zakon propisuje da pravo na dječji doplatak mogu ostvariti djeca do navršene 18. godine, ukoliko zajednički mjesečni prihodi po članu domaćinstva ne prelaze 40 posto najniže plaće u Federaciji i ako dijete nije smješteno u hraniteljsku obitelj ili ustanovu socijalne zaštite u razdoblju dužem od 30 dana.
Cenzus za ostvarivanje prava za dječji doplatak za 2023. godinu iznosio je 238,40 KM.
Visina dječjeg doplatka iznosi 19% od najniže plaće u F BiH za prethodnu godinu te je u 2023. iznosila 113,24 KM po djetetu.
Po ovom osnovu dječji doplatak u 2023. godini Centar je riješio 990 predmeta iz ovog prava, te na osnovu rješenja za ovo pravo isplaćeno je 1.630,215,96 KM.

| ***Dječji doplatak*** | ***2023.*** |
|---|---|
| Ukupno korisnika | 990 |
| Ukupno isplaćenih sredstava | 1.630 215, 96 |

*Tabela 9.*

### 3.2 Naknada umjesto plaće ženi - majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta

Pravo na naknadu plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme porođajnog odstdstva u toku 2023. godine isplaćeno je 386 novčanih naknada, što je za 7 % isplaćenih naknada manje u odnosu na prethodnu godinu.
Novčana naknada iznosila je 50% od iznosa ostvarene plaće radnice za period od šest mjeseci prije porođaja. Ovo pravo žene-majke koje su bile na porodiljskoj odsutnosti koristile su u vremenu od jedne godine mada izvjestan broj majki je prekidao porodiljno zbog novčanih sredstava i niske materijalne stimulacije za rađenje djeteta.
Za ovo pravo isplaćeno je 181.668,04 KM.

| ***Naknada umjesto plaće ženi - majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta*** | ***2023.*** |
|---|---|
| Ukupno korisnika | 386 |
| Ukupno isplaćenih sredstava | 181.668,04 |

*Tabela 10.*

### 3.3 Novčana naknada za vrijeme trudnoće i porođaja žene - majke koja nije u radnom odnosu

Novčana naknada za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu, tokom 2023. godine, bilo 767 isplaćene naknada.

Isplata svih davanja po osnovu zaštite porodice/obitelji s djecom izvršena je zaključno sa 31.12.2023 godine i ova prava su financirana iz budžeta kantona, a isplata je izvršena na osnovu rješenja ovog Centra o priznavanju navedenih prava u iznosu od 256.275,45 KM-a.

| **Novčana naknada za vrijeme trudnoće i porođaja žene - majke koja nije u radnom odnosu** | ***2023.*** |
|---|---|
| Ukupno korisnika | 767 |
| Ukupno isplaćenih sredstava | 256.275,45 |

*Tabela 11.*

## 4. ZAŠTITA INVALIDNIH OSOBA

Početak primjene Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice/obitelji sa djecom, u dijelu koji se odnosi na osnovna prava osoba sa invaliditetom (neratni invalidi) počeo je krajem 2005. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti/skrbi, zaštiti/skrbi civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, koji je stupio na snagu 12.03.2009 godine, svojim reducirajućim odredbama u pravu su ostale samo osobe koje imaju 90 i 100 % oštećenja organizma. Ovaj Centar je u skladu sa zakonskim odredbama i uputstvima nadležnih resornih ministarstava, kroz izvještajnu godinu radio na promoviranju utvrđenog prava i animiranju potencijalnih korisnika sa ciljem da što veći broj osoba sa prostora naše općine a koji svojim fizičkim i psihičkim stanjem ispunjavaju uvjete za ostvarivanje zakonom utvrđenog prava, iste i uvedemo.

Svakako u ovom segmentu prava napominjemo dobru komunikaciju sa općinskim načelnikom, koja je rezultirala time da sve osobe koje nisu imale sredstava za plaćanje takse Institutu za medicinsko vještačenje, za iste taksa je plaćena iz sredstava budžeta općine kroz institut jednokratne novčane pomoći. Takav vid pomoći kroz izvještajnu godinu dobilo je 46 osoba što je iznosilo 7.078,15 KM.
Imajući u vidu naprijed navedeno kroz 2023. godinu Centar je na osnovu dopisa Federalnog ministarstva rada i socijalne politike u suradnji sa Institutom za medicinsko vještačenje organizirao provedbu medicinskog vještačenja za 65 osoba od kojih za 42 utvrđen je status NI-a i uvedeni su u

prava. Prava po ovom osnovu kroz 2023 godinu ostvarivalo je 444 korisnika sa prosječnim novčanim primanjima od 371,27 KM-a mjesečno. Spomenuto pravo financira se iz budžeta Federacije BIH-e i sve obveze su izvršene prema korisnicima u iznosu 1.978.177,77 KM-a.

| ***Zaštita invalidnih osoba 2023.*** | |
|---|---|
| Ukupno korisnika | 444 |
| Medicinsko vještačenje | 65 |
| Uvedeno u pravo | 42 |
| Uplate za medicinska vještačenja od općinskog načelnika | 7.078,15 |
| Ukupno isplaćenih sredstava | 1.978 177,77 |

Kad je u pitanju novo pravo koje je počelo da se realizira početkom 2022. godine, a tiče se prava roditelj njegovatelj, u 2023.godini takvih zahtjeva smo imali 21. Što se tiče ovog prava data je mogućnost da ovakvi roditelji imaju status uposlene osobe te na osnovu ovog prava ostvarit će sva prava kao i svi radnici koji su prijavljeni sa najnižom platom u Federaciji BiH. Iznos koji je ostvaren po statusu Roditelja njegovatelja u 2023.godini ostvaren je u iznosu od 461.966,75 KM. Spomenuto pravo financira se iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine te su 31.12.2023.godine sve obaveze plaćene u zadanom vremenskom periodu.

| ***Roditelj njegovatelj 2023.*** | |
|---|---|
| Ukupno korisnika | 21 |
| Ukupno isplaćenih sredstava | 461.966,75 |

## 5. ZAŠTITA POJEDINIH GRUPA KORISNIKA

### 5.1 Djeca bez roditeljske zaštite/skrbi

Djetetom bez roditeljske zaštite smatra se dijete bez oba roditelja, nepoznatih roditelja, napušteno od roditelja, roditelja lišenih roditeljske zaštite i roditelja spriječenih da vrše roditeljsku dužnost. Primjenom instituta porodične/obiteljsko-pravne zaštite, oblika i mjera zaštite Centar kao organ skrbništva treba na primjeren način da nadoknadi gubitak roditelja ili roditeljske zaštite i omogući razvoj i socijalizaciju ove djece do povratka u vlastitu porodicu ili do osposobljavanja za samostalan život.
Za djecu koja su bez roditelja organ skrbništva preuzima ulogu roditeljskih prava i dužnosti, zaštitu njihovih interesa i imovine i u toj oblasti se primjenjuje starateljstvo u skladu sa odredbama Porodičnog/Obiteljskog zakona.
U okviru zaštite ove djece organ starateljstva obavlja ove poslove neposredno ili preko skrbnika. Za djecu koja ostaju bez roditelja i roditeljske zaštite organ starateljstva bavi se zbrinjavanjem te djece u drugu porodicu, socijalne ustanove ili usvojenjem kao oblikom zaštite djece bez roditeljske zaštite.
U 2023 godine na porodičnom/obiteljskom smještaju bilo je šestero dijce. Novčana sredstva za ovaj oblik zaštite osigurana od strane Kantona i izvršena su sva plaćanja za 2023.godinu.

### 5.2 Odgojno zanemarena i zapuštena djeca i mladi

Maloljetni delinkvent je osoba koja narušava opće prihvaćene norme ponašanja.
Centar kao stručna ustanova socijalne zaštite ima složene i odgovorne zadatke na suzbijanju odgojne zanemarenosti i odgojne zapuštenosti. Uloga Centra u pogledu ove populacije ogledala se u slijedećem:

- prati i proučava pojave odgojne zanemarenosti i odgojne zapuštenosti kritičnih socijalnih grupa i porodice/obitelji;
- rano otkrivanje rizičnih kategorija djece i porodice/obitelji;
- planira akcije i aktivnosti radi sprječavanja nastajanja uzroka ometenosti maloljetnika u socijalnom razvoju;
- poduzima različite oblike aktivnosti preventivne zaštite prema odgojno zanemarenim i zapuštenim maloljetnicima uz prethodnu opservaciju od strane stručnih radnika Centra;
- provodi socijalno-pravnu zaštitu kroz funkciju Centra u pogledu izvršenja odgojnih mjera i otklanjanje posljedica smetnji u socijalnom razvoju, koji je odredio odgovarajući sud ili drugi nadležni organ;
- sve navedene aktivnosti Centar koordinira sa institucijama socijalne zaštite, pravosudnim organima, policijom, školskim i zdravstvenim institucijama i nevladinim organizacijama.

Stručni radnici Centra su u toku 2023. godine radili sa ovim maloljetnicima pojedinačno kao i kroz grupni multidisciplinarni rad u partnerstvu sa policijom, pravosudnim organima, školama i NVO sektorom.
U toku izvještajne godine Centar je provodio aktivnosti koje su u nadležnosti ovog organa kao što je savjetodavni rad sa djecom i roditeljima, zajedničke aktivnosti na rješavanju pojedinačnih problema u suradnji sa pedagozima u školama. Pored rada sa djecom odrađene su određene aktivnosti i sa njihovim roditeljima ili starateljima. Ovakvim zajedničkim pristupom u rješavanju problema odgojne zanemarenosti kroz radionice utjecalo se preventivno na rizične grupe djece, a također se radilo i na edukaciji roditelja.
Kroz izvještajnu godinu nadležni sud izrekao, jednu odgojnu mjeru pojačanog nadzora od strane roditelja, kao odgojnu mjeru pojačan nadzor organa starateljstva.

Tokom izvještajne godine u radu sa odgojno zanemarenom i zapuštenom djecom provodile se aktivnosti kako kroz individualni tako i timski rad s ciljem da ove osobe budu što korisnije svojoj porodici/obitelji i široj društvenoj zajednici. Jedan od problema s kojim se susreće ovaj Centar u radu sa navedenim maloljetnicima je nedostatak centra za dnevni boravak i prihvatilišta kao i odgovarajućeg prostora za timski rad i realizaciju drugih aktivnosti sa ovom populacijom.

### 5.3 Osobe sa invaliditetom

Osobe sa invaliditetom, u smislu Zakona o socijalnoj zaštiti su :

- slijepa i slabo vidna osoba,
- gluha i nagluha osoba,
- osoba sa poteškoćama u govoru i glasu,
- osoba sa tjelesnim oštećenjima i trajnim smetnjama u fizičkom razvoju,
- sa smetnjama u psihičkom razvoju i
- sa kombiniranim smetnjama.

Većina osoba sa invaliditetom evidentirana su kod ovog Centra i kod udruženja građana koji se bave ovim kategorijama i znatan broj tih osoba su uvedena u prava koja su propisana Zakonom o socijalnoj zaštiti (socijalne pomoći, osobna invalidnina, njega i pomoć druge osobe, dječji doplatak, školovanje u specijalnim školama, školovanje u redovnim školama sa prilagođenim nastavnim planom, smještaj u socijalne ustanove i u udomiteljske obitelji/porodice), a koje smo razradili kroz ostale oblike zaštite prezentirane u ovom izvještaju.
Ove osobe putem zakonskog staratelja/skrbnika, svojih udruženja i na druge načine pozvane su od strane ovog Centra da podnesu zahtjeve za osobnu invalidninu, pomoć i njegu druge osobe i ortopedski dodatak po Federalnom zakonu radi utvrđivanja prava po osnovu urođene ili stečene invalidnosti.

U toku 2023. godine ovaj Centar je u skladu sa Pravilnikom o ocjenjivanju sposobnosti, razvrstavanju djece sa poteškoćama u razvoju, a u suradnji sa nadležnom liječničkom komisijom koordinirao i pripremio ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanje djece sa poteškoćama u psiho-fizičkom razvoju za 3 djece. Ovi poslovi su rađeni u suradnji sa roditeljima i nastavnim osobljem iz škole koji evidentiraju i obavijeste Centar o djeci kod kojih su otkriveni problemi u praćenju redovnog školskog programa.

### 5.4 Nasilje u obitelji/porodici

Nasilje u porodici je bilo koje djelo koje nanosi fizičku, psihičku, seksualnu ili ekonomsku štetu ili patnju, kao i prijetnje takvim djelima ili propuštanje dužnog činjenja i pažnje koje ozbiljno sputava članove porodice/obitelji da uživaju u svojim pravima i slobodama na principu ravnopravnosti u javnoj ili privatnoj sferi života.
Naša praksa pokazuje da je nasilje često skriveno od javnosti i da se odvija između »četiri zida«, i da su rijetki slučajevi da se ovo nasilje prijavi kod nadležnih organa i ako je zakonska obveza svih građana i institucija koji imaju spoznaju o počinjenom nasilju da isto prijave.
Kroz 2023. godinu najčešće se pružala psiho socijalna podrška ženi nad kojom je izvršeno fizičko i psihičko nasilje, verbalni napad, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrdnim imenom te drugi način grubog uznemiravanja osobe ili člana porodice od drugog člana porodice.
U toku izvještajne godine po obavjesti suda Centar je evidentirao devet izrečene zaštitne mjere.

Sve zaštitne mjere u pogledu nasilja u porodici donosi nadležni sud, a provedba tih mjera je u nadležnosti policije, zdravstvene ustanove ili Centra ovisno o vrsti izrečene zaštitne mjere. Centar vodi evidenciju o nasilju u porodici temeljem dostavljenog rješenja o izrečenoj zaštitnoj mjeri od strane nadležnog suda, kao i evidenciju o izrečenim zaštitnim mjerama, prati izvršenje zaštitnih mjera, izvještava mjerodavni sud i predlaže ukidanje i zamjenu uzrečene mjere drugom mjerom.
Sve aktivnosti vezane za nasilje u porodici Centar je uspostavio potpunu koordinaciju sa policijom, nadležnim sudom i nevladinim sektorom.
Multisektorski tim za prevenciju nasilja u porodici je u proteklom periodu radio na novom Akcionom planu za prevenciju nasilja u porodici/obitelji i rodno zasnovanog nasilja za period 2022.-2024. godina. Dana 12.01.2023. godine, na sjednici Općinskog vijeća Gornji Vakuf-Uskoplje usvojen je Izvještaj o provedbi Lokalnog akcionog plana 2019.-2021. godina, kao i novi Akcioni plan za prvenciju nasilja za 2022.-2024. godinu. Novi Akcioni plan je usklađen sa Stratergijom za prevenciju nasilja Federacije BiH, a doprinosi i realizaciji Strategije razvoja Federacije i Strategije razvoja Općine GVU koja u strateškom cilju 4. predviđa kreiranje društveno uključive sredine sa visokim stepenom socijalne osjetljivosti, poštivanje ljudskih prava i jednakost pred zakonom.

### 5.5. Zaštita braka i porodice/obitelji

Poslovi zaštite braka i porodice utvrđeni su Porodičnim zakonom mogu obavljati samo stručni organi, odnosno Centri, kojima su takvi poslovi zakonom i povjereni.
Osnovni cilj Centra kao organa skrbništva u zaštiti braka i porodice je sačuvati, osnažiti i unaprijediti odnose u porodici kao cjelini, a u sklopu toga zaštiti pojedine članove porodice, a prije svega djecu. Ovaj cilj se ostvaruje kroz permanentni savjetodavni rad sa bračnim partnerima u fazi prije podnošenja zahtjeva za posredovanje kod ovljaštene agencije, što ne rijetko dođe do sanacije unutar bračnih konflikata i odustajanje o brakorazvodne parnice.
U postupku razvoda braka zakonska procedura podrazumjeva izradu socijalne anamneze za oba bračna partnera, učešće u sudskim raspravama i davanje mišljenja od strane Centra na zahtjev nadležnog suda o tome kome od bračnih partnera povjeriti djecu, prijedlog mjesta i vremena kontaktiranja djece sa roditeljem kome djeca nisu povjerena , kao i određivanja visine izdržavanja roditelju kome djeca nisu povjerena. U toku 2023 godine evidentirano je 10 razvoda sa malodobnom djecom, što je manji broj razvoda u odnosu na 2022 godinu.
Izdavanje suglasnosti za sklapanje maloljetničkog braka nakon navršenih 16 godina života koje je potrebno za Općinski sud u vanparničnom postupku, a radi izdavanj dozvole matičaru da sklopi maloljetnički brak ako za to postoje opravdani razlozi, te da je maloljetna osoba tjelesno i duševno

sposobna za vršenje prav i dužnosti koje proizilaze iz braka i da je brak u interesu maloljetnih osoba. Kroz 2023 godinu izdata jedna suglasnosti na sklapanje maloljetnićkog braka poslije 16 godina života.

Porodičnim zakonom Federacije BiH reguliran je pojam usvojenja kao poseban oblik porodične pravne zaštite djece bez roditelja ili bez odgovarajućeg roditeljskog staranja, kojim se zasniva roditeljski, odnosno srodnički odnos. U 2023 godini nije ni jedno dijete dato na usvojenje kao mjera zaštite djece bez roditeljskog staranja, dok smo imali 14 zahtjeva za usvojenjem od strane usvojitelja, riječ je o mladim bračnim parovima bez djece, svi državljani Bosne i Hercegovine.

Centar je u toku 2023. godine kroz provedbu zaštite braka i porodice imao suradnju sa nadležnim sudovima, policijom, nadležnim općinskim, kantonalnim i federalnim organima kao i sa drugim Centrima za socijalni rad.

### 5.6. Starateljstvo nad maloljetnim i punoljetnim osobama

Svrha starateljstva je zamjena roditeljskog staranja kada se radi o maloljetnicima, odnosno radi se o žaštiti ličnosti i imovine štičenika kada su u pitanju punoljetne osobe. Zaštita ličnosti štičenika podrazumjeva brigu za zdravlje, vaspitanje, obrazovanje, osposobljavanje za samostalan život i rad, te briga o imovini štičenika. Poslove starateljstva vrši Organ starateljstva putem imenovanog staratelja odnosno neposredno preko stručne osobe ili posredno preko osobe koja nije uposlenik Centra za socijalni rad. Kroz izvještajnu godinu na evidenciji Centra za socijalni rad Gornji Vakuf-Uskoplje nalazilo se ukupno 54 osobe pod starateljstvom. U istoj godini podnesena su 1 zahtjev za lišenih poslovne sposobnosti i proveden je postupak stavljanja pod starateljstvo, zahtjev je pozitivno riješen.

Sukladno članku 197. Porodičnog zakona Federacije BiH u nadležnosti Centara za socijalni rad je provedba postupka za imenovanje posebnog staratelja za pojedine poslove ili određenu vrstu poslova odsutnoj osobi čije je boravište nepoznato, a koja nema zastupnika, nepoznatom vlasniku imovine kada je potrebno da se netko o toj imovini stara, kao i u drugim slučajevima kada je to potrebno radi zaštite prava i interesa određenih osoba. U toku 2023. godine Centar je donio 36 riješenja o imenovanju staratelja za poseban slučaj.

## 6. NADZOR NAD RADOM CENTRA, INFORMIRANJE I IZVJEŠTAVANJE

Nadzor nad provođenjem zakona i radom Centra obavljala je inspekcija resornog Federalnog i Kantonalnog ministarstva.
U toku izvještajne godine nadzor je izvršen 4 puta od strane inspekcije Srednjobosanskog kantona primjedbi na rad Centra od strane nadzornih tijela nije bilo, što se može vidjeti iz zapisnika o izvršenim pregledima.
U toku 2023. godine Centar je bio potpuno otvoren za davanje informacija za potrebe zainteresiranih institucija kao i pojedinaca, kako iz redovnih poslova tako i iz projektnih aktivnosti imajući u vidu odredbe Zakona o slobodi pristupu informacijama i načelo čuvanja profesionalne tajne.
U toku 2022.godine Federalna porezna inspekcija obavila je nadzor Centra za period 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 i pola 2022.godine čime je tvrdila neke male nedostatke i obaveze koje su se trebale i morale ispuniti. Svi ostali poslovi su dobro ocjenjeni.

## 7. SURADNJA SA GRAĐANIMA I DRUGIM ORGANIMA I ORGANIZACIJAMA

Suradnja i komunikacija sa građanima se uglavnom ostvaruje sa potencijalnim korisnicima i korisnicima nekog od prava socijalne skrbi, također ostvarujemo suradnju sa građanima kao pojedincima, kao i građanima organiziranim kroz NVO-e i rukovodstva MZ-a koji svoj doprinos daju u detektiranju osoba u stanju socijalne potrebe. Svakako spomenuta suradnja sa građanima daje doprinos boljoj pokrivenosti socijalnoj zaštiti cijelog prostora naše općine.

Centar je u tokom izvještajne godine u izvršavanju svoje djelatnosti ostvarivao suradnju sa nadležnim općinskim, kantonalnim i federalnim organima, zdravstvenim ustanovama, školama, policijskom upravom, sudovima, zavodima za zdravstveno i mirovinsko osiguranje, socijalnim ustanovama, javnim preduzećima, drugim Centrima za socijalni rad, te domaćim i međunarodnim humanitarnim organizacijama.

Kroz naprijed navedenu suradnju Centar je osmislio i realizirao aktivnosti na:

- Obilježavanje „Dječiji tjedan/nedjelja“
- Kroz donacije sa viših razina vlasti, Centar je pomagao pojedincima i porodici/obiteljima u stanju socijalne potrebe kroz nabavku: paketa hrane i higijene, knjiga i školskog pribora za djecu školskog uzrasta, lijekova, troškova prevoza do zdravstvenih ustanova i za druge ukazane potrebe pojedincima i porodicama/obiteljima.

## 8. RIJEŠAVANJE U UPRAVNOM POSTUPKU

Centar pored stručnih poslova u oblasti socijalne, dječje i porodične/obiteljske zaštite vodio se upravni postupak u prvom stupnju i donosila se upravna akta u skladu sa Zakonom o upravnom postupku.
U daljem tekstu daju se osnovni pokazatelji o rješavanju predmeta u upravnom postupku koji je vođen od strane ovog Centra.
Analizirajući pregled aktivnosti u rješavanju u upravnom postupku vidno je da je rad na upravnom rješavanju bio izuzetno opsežan i uspješan, prije svega kada se ima u vidu broj primljenih zahtjeva, ukupan broj predmeta na kojima su radili djelatnici Centra, kao i broj riješenih predmeta.

| ***Predmeti 2023.*** | |
|---|---|
| Ukupno predmeta | 1697 |
| Riješeno predmeta | 1664 |
| Riješeno Zahtjeva | 1697 |
| Odbijeni Zahtjevi | 33 |
| Ostali akti (soc.anamneze, uvjerenje, dopisi i sl.) | 250 |

## 9. FINANCIJSKO POSLOVANJE CENTRA ZA 2023. GODINU

U toku izvještajne godine korisnici usluga i Centar za socijalni rad su imali izvore financiranja sa tri razine vlasti (općinski, kantonalni i federalni proračun)

Iz budžeta općine i neraspoređenog viška prihoda nad rashodima Centra iz 2023 godine financiran je funkcionalni segment Centra (plaće, naknade troškova zaposlenih, izdaci za materijal i usluge i kapitalni izdaci) u iznosu od 199.428,55 KM-a, a dijelom i korisnike kroz institut jednokratne novčane pomoći od kantona i općine. 19.228,15 KM ( Kanton 11.050,00, Centar 1100,00 i Općina 7078,15 KM-a)

Iz kantonalnog budžeta financiraju se oblici socijalne zaštite, zaštite porodice/obitelji sa djecom, u iznosu od 833.562,56 KM-a i dijelom civilne žrtve rata u iznosu 102.115,63 KM-a.

Iz Federalnog budžeta financirale se naknade za tjelesna oštećenja, pomoć i njegu druge osobe i ortopedski dodatak (neratni invalidi) u iznosu od 1.978.177,77 KM-a i dio od 60% CŽR u iznosu od 238.69,82 KM.

Slijedom naprijed navedenom vidno je da su korisnici prava iz Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom, kroz izvještajnu godinu ostvarili ukupan prihod u iznosu od 4.989.948,44 KM-e.
Na osnovu činjeničnog stanja J.U Centra za socijalni rad Gornji Vakuf-Uskoplje, a uporedujući 2022.godinu i 2023.godinu, gdje je Centar u 2022.godinu imao prihod od 2.261.150,91 KM, a u 2023.godini 4.989.948,44 KM što je u procentima oko 120% više isplačenih sredstava u 2023.godini, a broj uposlenika se nije mjenjao.

Financijsko poslovanje Centra za 2023.godinu sastavni je dio ovog izvješća i u prilogu je istog.

Datum: 03.02.2024 godine
Broj: 06-04.3-34/24

RAVNATELJICA
_____
Magdalena Šekerija, dipl.scr